

6 H. Frankemölle, *Hat Jesus sich selbst verkündet? Christologische Implikationen in den vormarkinischen Parabeln in: Bibel und Leben* 13, (1972) 184–207. o.

7 J. Sider, „Nurturing Our Nurse: Literary Schools and Biblical Exegesis”, in: *Christianity and Literature* 32 (1982) 17–18. o.

8 Kl. Berger, *Materialien zu Form- und Überlieferungsgeschichte neutestamentlicher Gleichnisse*, in: *NT* (1973) 37. o.: „Jézus hasonlatainak egyedülvalósága nem a formájukban, nem is a tartalmukban van, hanem abban a funkcióban, amit Jézus igehirdetésében és a hagyomány kontextusában betöltenek.” Véleményünk szerint az a tény, hogy a példabeszédek Jézus személyéhez kapcsolódnak, legalább annyira fontos, és legalább olyan lényeges, mint azok tartalma.

9 O. Knoch, *Wer Ohren hat, der höre. Die Botschaft der Gleichnisse Jesu, Werkbuch zur Bibel*, Stuttgart, 1983.

10 L. Schenke, *Markusevangelium, UTB 405*, Stuttgart, 1988. 86kk. o. Ld. még A. Weiser, *Theologie des Neuen Testaments II. Die Theologie der Evangelien*, Stuttgart, Berlin, Köln, 1993. 54. o.

11 A. Jülicher, J. Jeremias, G. Eichholz példabeszéd-magyarzataikban kétségbe vonják az allegorikus magyarázat jogsultságát. Viszont van bőséges ellenvélemény is: H. Weder, H.–J. Kaluck, C.L. Blomberg stb.

12 K. Bailey, *Poet and Peasant*, 161. o. Idézve: C. L. Blomberg, *Die Gleichnisse*, 149–150. o. 18. megjegyzés.

13 Yves Tissot, „Patristic Allegories of the Lukan Parable of Two Sons”, *Exegesis*, kiadja: Bovon/Rouiller, 366. o. Tissot kutatásai szerint négyféle értelmezés volt használatos az első századokban. 1.) A gnosztikus megközelítés szerint az idősebb fiú az angyalokat jelenti, a kisebb pedig az emberiséget. 2.) Az etikai megközelítés szerint az idősebb fiú e világ igazait jelenti, a kisebb pedig a bűnöseit. 3.) Az etikai értelmezés szerint az idősebbik fiú a zsidókat jelenti, a kisebbik viszont a pogányokat. 4.) A bűnbánatra indító variáns szerint az egyik fiú a keresztény rigoristákat, a másik ellenben a törvényhez kevésbé hűeket jelentené.

14 R. Bultmann, *Geschichte der synoptischen Tradition*, Göttingen, 1958. 212. o.: „az elveszett fiakról szóló parabolá”-nak jelöli. O. Knochhoz hasonlóan nevezik el a példabeszédet H. Thielicke, *Das Bilderbuch Gottes, Reden über die Gleichnisse Jesu*, Gütersloh, 1959. 11–40. o. E. Schweizer, *Das Evangelium nach Lukas*, Göttingen, 1993. 165k. o. I. H. Marshall, *The Gospel of Luke*, Exeter, 1978. 604. o.

15 Ezekielnél az „emberfia” kifejezés elsősorban magát a prófétát jelöli, és csak embert jelent. (Ez 2,1.3.8; 3,1.3.4 stb.)

16 Az apa J. Jeremias szerint nem Istent jelenti, hanem csak egy földi apát, de azért mégis áttetszik, hogy szeretetében Isten képmása. (*Die Gleichnisse Jesu*, 128. o.)

17 Az asszociáció ellen szól, hogy a szövegben ez áll: „Vétem az ég ellen és teellened.” (18. és 20. v.). Az „ég” Istenre vonatkozik, őt jelenti, a „te” pedig az apát.

18 „A helyes értelmezésnek ezért a refrénszerű befejezésből kell kiindulnia: »mert ez az én fiam halott volt, de újra életre kelt.«” – Így J. Ernst, *Das Evangelium nach Lukas*, Leipzig, 1983. 309. o.

BARCZA BARNA

PERLEKEDÉS...

Csak a költőknek szabad megmutatni önmagukat, mindenki másnál ez lelki exhibicionizmusnak minősül? Az Istent kereső ember csak szép, jámbor és szent dolgokat mondhat? Inkább retusáljon, absztraháljon, csak ne legyen szubjektíven magamutogató? De mikor a valóság annyira egyedi! Annyira, hogy absztrahálni is csak az egyedből kiindulva lehet...

Azt mondják, nem illik letisztázatlan, forrongó gondolatokat mások elé tárni. Az irodalom felállítja a jó ízlés sorompóit, melyet átlépni szóban és írásban nem szabad. Így most bocsánatot kell kérnem az Olvasótól. Azért csak tőle, mert Istenről úgyis tudom, hogy megbocsát.

Uram, midőn a világot megteremtetted, nem gondoltál arra, hogy épp ezek a teremtmények fognak beárnyékolni, elrejtetni Téged?

Nem oda torkollik az ember minden gyakorlati Istenproblémája, hogy a teremtmények odaállnak Isten és ő közé, és elrejtik az Istent? Gyakorlatban nem azért hitetlenek az emberek, mert annyi minden van, ami leköti kíváncsi figyelmüket és annyira megrészegeznek a látzatoktól, hogy már nem is gondolnak arra, hogy a dolgok mögé kémleljenek?

Sőt a dolgoknak ez a felkínálkozása, ez az önmaguk kellezése, betolakodása tudatunkba, nem a benső ima legnagyobb akadályja?

Talán Newman írja valahol, hogy a kárhozottak itt a földön a teremtmények "vigasza" folytán felejteti tudják nagy ürességüket, Isten nélküli életüket. De a kárhozat számukra az lesz, ha megszűnnek létezni ezek a "figyelemelterelő" dolgok, és ott állnak "vis-à-vis du rien", szemben a semmivel, és csak sejtik, hogy mi az a Minden, amit elveszítettek. Istent nem kaphatják meg, mert sohasem keresték, de amit kerestek, az megszűnt létezni számukra. Így kíméletlen kendőzetlenséggel kénytelenek arra gondolni, hogy elvesztették az egyetlen Létezőt a látszat-létezők miatt.

De Uram, ezeket a "látszat-létezőket" - melyek létüket csak Tőled kapták,

ezeket Te teremtetted. Bocsáss meg, de csapdának szántad ezeket? Kíváncsúságukat oly közel raktad hozzánk, Te pedig oly ügyesen búj sz el ezek spanyolfala mögött. Miért? Miért nem szabad Téged a magad szépségében látnunk?

Miért mondod, hogy megszűnne választási szabadságunk, ha egyszer szemtől-szembe látnánk Téged? Hát baj az, ha a szabadságot csak a jóra használjuk?..

A benső imának is akadályai ezek. Alig kezdek tudatosan Rád gondolni, alig próbálkozom a bizalmas kettes meghittségével, máris ezernyi dolog tolakszik közénk. Miért játszod ki magad ellen a teremtményeket? És miért teszed ki ilyen mértéktelen erőpróbának gyengesé-

gemet? Hiszen a benső ima nemcsak a mennyei boldogság előlege, hanem hazatalálni akarásunk bizonyítéka is. Ha a varázsoson elrendezett anyag vonzása ellenére is Téged kereslek, miért nehezítéd meg ennyire a Rád találást? Ha "anyagcsapdáid" nem tudtak egyértelműen a maguk számára megragadni, akkor miért nem segítesz? Miért nézed az anyag függőnye mögé rejtőzve csapdáidban vergődésemet? Nem elég bizonyítéka szeretetemenek, hogy vergődöm? Mi többet várhatsz még tőlem, akit szintén anyagba ágyazottnak teremtettél? Nem veszed észre, hogy századik egyensúlyvesztésem után százegeyszer is Feléd nyújtózkodom? Ha legalább ilyenkor megmutatnád arcodat és megelégednél szabadságosdit-játékkal! Hisz annyit már láthatsz szabadság-küzdelmeimből, hogy sohasem akarok megmaradni az anyag ölelő karjai között, de ahhoz keveset adtál, hogy valaha is kiláboljak ezen ölelő karokból. A feszültség bennem, a szétszakítottság is, miattad van, Uram. Miért nem elég ez Neked? Hiszen még csak nem is panaszkodom a szétszakítottság miatt! Érted és miattad, még szétszakítottnak lenni is jó! De, de... olyan megalázó, hogy még az anyaggal egy szinten sem mutatod meg magad. Miért kell magad az anyag alá, az anyag mögé aláznod, kicsinyítened?...

Úgy gondolom, ahhoz, hogy bejussak mennyei országba, ahhoz az anyag csábítását legyőzve kell keresnem Téged. Tehát az anyag vonzási energiáit meghaladó vágy kell, hogy kinőjön bennem irányodban. De - bocsáss meg, Uram, Te az ellenfélnek drukkolsz! Pontosabban: nekem drukkolsz, miközben az ellenséget erősítéd. Mindent megteszel, hogy az, ami odaáll ketőnk közé, az fogható, látható, hallható és bűvöletes legyen. Ráadásul bennem is csak ennek az "elnyelő zónának" érzékelésére építettél ki erős antennákat... Miért ez a bújódi, Uram? És ha már derogál Neked, hogy a teremtett anyaggal versenyezz plaszticitásban, legalább az ima csendjében hengerítenéd el előlem az anyag függőnyét! De Te vagy a megmondhatója, mily ritkán teszed ezt - és akkor sem erőfeszítéseim gyümölcseként. Tudom, hűtlenségem semmire sem jogosít fel. De most nem jogról van szó! Most Rólad van szó, a Szeretetről! Ha szeretsz, akkor ki kell, hogy lépjél a magad emelte bástyák mögül és harcolnod kell értem, hogy ne legyek hűtlen! Ha Te előbb szerettél, mint én, akkor a viszont szeretetemet is segítened kell! És ha nyomorúságom mélységéből kiáltok, akkor Neked nincs jogod bújócskát játszani! Elő kell lépned, Uram, meg kell mutatnod lenyűgöző szépségedet, latba kell vetned szabadságom megnyeréséért mindazt, amivel rendelkez. Tűrhetetlen, hogy az otromba teremtmény hangosabb legyen Nálad, hogy jobban rá legyek hangolva, jobban hozzáigazítva, mint Hozzád!

Jól tudom, hogy a közeli Föld nagyobbak látszik, mint a távoli Nap, akármilyen óriási legyen is az utóbbi. De Te, Uram, nem vagy távol. Vagy

mégis? Ráadásul mit tegyenek azok a testvéreim, akik az Uránusz éjszakai oldalán élnek és sohasem látják a Napot? Ma ezek vannak döntő többségben. Csak az anyagot látják, Téged nem. Ezeknek még azt a kis antennát sem szerelted be, amit nekünk, keresőknek, legalább beszereltél? Így most nem tudom, ők a bűnösök vagy Te, a Mindenható bizonyultál elégtelenül hatékonyak? Mondjam azt: gyengének?

Uram, ne írdd fel bűnül ezt a perlekedést, de egyszer ki kell veszekednem magam. Nem azért, hogy bántsalak. Azért, mert jobban akarok szeretni. Buta emberi agyammal másként rendezném be a világot, mint Te. Ez a perlekedés butaságom megmutatása Neked, de talán kézfogás is néhány testvérrel, akik ugyancsak szeretnének jobban érteni és jobban szeretni. Kézfogás a testvérrel, aki szenved, hogy saját teremtményeiddel takarod el magad.

A veszekedők mindig csak a saját hangjukat hallják. A veszekedés két dühös ember monológja.

A perlekedőhöz úgy illik, hogy csak a saját hangját hallassa. Majd csendesebb perceimben, amikor lefogod szemeim az anyag elől, próbálom meghallani válaszodat. És hogy miért vagyok most indulatos? Mert ugyebár a veszekedéshez ez is kell. Általában a veszekedő elégedetlen a másikkal. Én beismerem: elégedetlen vagyok önmagammal. De első szóra kényelmesebb Rád hárítani a felelősséget, és azt mondani: elégedetlen vagyok Veled.

Ha képes leszek meghallani válaszodat, abból már azt is tudni fogom, miben vagyok elégtelen Neked, mert amiatt vagyok elégedetlen önmagammal.

1973

***

HABOS LÁSZLÓ TÉKOZLÓ FIÚ

meggondolatlanul
ifjúi hévvel
teli tarisznyával
önteltséggel
vak reménnyel

úttalan utakon
úttalan utakról

meggyötörten
felismeréssel
kopogtatva
üres tarisznyába
süllyesztett reménnyel